

Riedsútstel

Beslút	: 7 mei 2026
Agindapunt	: 10
Status	: Besluitvormend (<i>hamerstuk</i>)
Program	: 8. Volkshuisvesting en Ruimtelijke ordening
Eardere behandeling	: Byld 9 april 2026, agendapunt 6
Portefúljehâlder	: Dhr. E. van Esch
Taheakke	: 1. Raming voorbereidingskrediet 2. Locatieonderzoek woonwagenstandplaatsen (<i>geheim stuk, voor raads- en steunfractieleden in te zien bij de griffier</i>) 3. Raadsinformatiebrief - Uitbreiding standplaatsen woonwagens te Buitenpost (<i>geheim stuk, voor raads- en steunfractieleden in te zien bij de griffier</i>)
Saak- en stiknûmer	: 2026011914282/26ZG030968

Underwerp

Vorbereidingskrediet standplaatsen woonwagens Buitenpost

Wy stelle jo foar te besluten om:

1. Een voorbereidingskrediet van €83.100,- beschikbaar te stellen, waarmee de haalbaarheid van een voorkeurslocatie(s) voor de uitbreiding van het aantal standplaatsen voor woonwagens te Buitenpost kan worden onderzocht.

Koarte gearfetting

Er is per direct behoefte aan 3 standplaatsen voor woonwagens te Buitenpost met een uitbreidingsmogelijkheid naar een 4^e standplaats. In het voorjaar van 2025 is deze behoefte in beeld gebracht, in een woonbehoefteonderzoek. Voorafgaand aan dit onderzoek is door de gemeenteraad een motie aangenomen om snelheid te maken met de uitbreiding van het gevraagde aantal standplaatsen.

Op het eerder met de raad gedeelde locatieonderzoek en de raadsinformatiebrief over dit onderwerp blijft vooralsnog geheimhouding rusten.

Foech ried/kolleezje

Voor de uitwerking van de voorkeurslocatie(s) ten behoeve van de uitbreiding van het aantal standplaatsen voor woonwagens te Buitenpost wordt krediet gevraagd. Het verstrekken van krediet behoort tot de kaderstellende bevoegdheid van de raad. Daarom is de raad beslissingsbevoegd om dit voorbereidingskrediet te verstrekken.

Ynlieding

In 2022 is door de bewoners van het woonwagenkamp tijdens een informatieavond van de gemeente genoemd dat behoefte is aan uitbreiding van het aantal standplaatsen van het woonwagenkamp. De uitbreidingswens van de bewoners aan de Oude Dijk in Buitenpost is in het voorjaar van 2025 in beeld gebracht, in een woonbehoefteonderzoek. De bewoners hebben aangegeven per direct behoefte te hebben aan 3 standplaatsen met een uitbreidingsmogelijkheid naar een 4^e standplaats en ruimte voor de toekomst.

Histoarje

In de gemeenteraadsvergadering van 9 oktober 2025 is unaniem een motie (Agendapunt 15 (Motie PvdA, GL, FNP, CU, GBA en EdV - Snel realiseren van extra woonwagenstandplaatsen)) aangenomen waarin uw college wordt opgeroepen om snelheid te maken met de

Ried : 7 mei 2026
Punt : 10
Side : 2

uitbreiding van woonwagendplaatsen. In 2025 moet de raad worden geïnformeerd over de mogelijkheden, en uiterlijk in februari 2026 moet er een concreet uitvoeringsplan liggen. Op 16 januari 2026 is voornoemd locatieonderzoek onder geheimhouding gedeeld met uw gemeenteraad.

Nadat het locatieonderzoek onder geheimhouding met u is gedeeld, hebben direct gesprekken plaatsgevonden met de (toekomstige) woonwagendbewoners en hun belangenbehartiger, is een brede interne omgevingstafel georganiseerd en heeft een gesprek met de provincie plaatsgevonden.

Conform afspraak is uw gemeenteraad vervolgens, eveneens onder geheimhouding, meegenomen in de stand van zaken over de mogelijke voorkeurslocatie(s) en proces, maar ook over de uitdagingen die hierbij komen kijken.

Te berikken effekt

Met het voorbereidingskrediet kunnen de (gedane) voorbereidingen en de noodzakelijke onderzoeken in gang worden gezet evenals de daaraan verbonden kosten rondom het proces. Het doel is om de besproken voorkeurslocatie(s) voor de uitbreiding van het aantal standplaatsen woonwagens te Buitenpost verder uit te werken en indien mogelijk te bekrachtigen. Daarmee wordt invulling gegeven aan het woonbehoefteonderzoek, voorjaar 2025 en wordt voldaan aan de aangenomen motie van 9 oktober 2025.

Argumenten

1.1 Uitvoering geven aan het beleidskader gemeentelijk woonwagend- en standplaatsenbeleid

In 2022 is door het Ministerie van BZK het *Programma Een thuis voor iedereen* opgesteld. In dit programma staan woonwagendbewoners vermeld als één van de 'aandachtsgroepen' op de woningmarkt: een groep die extra aandacht verdient vanwege hun specifieke huisvestingsvraag. Gemeenten zijn volgens het programma verplicht om in hun woonbeleid aandacht te besteden aan de huisvestingsbehoefte van woonwagendbewoners in de gemeente.

Onder druk van uitspraken door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, het College voor de Rechten van de Mens, de Nationale Ombudsman en het plaatsen van de woonwagencultuur op de Unesco lijst voor immaterieel erfgoed nam in de jaren daarvoor de belangstelling voor de huisvestingsvraag van woonwagendbewoners al toe. Naar aanleiding van deze uitspraken ontwikkelde het Rijk in 2018 samen met gemeenten en samen met een vertegenwoordiging van woonwagendbewoners een visie op standplaatsenbeleid, die in lijn is met het mensenrechtelijk kader voor de culturele identiteit van Roma, Sinti en woonwagendbewoners. Het resultaat was het Beleidskader gemeentelijk woonwagend- en standplaatsenbeleid. (Bron: Companen)

Dit kader geeft een visie op het standplaatsenbeleid dat in lijn is met het mensenrechtelijk kader voor de culturele identiteit van Roma, Sinti en woonwagendbewoners. Dit document is tot stand gekomen in samenspraak met de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), Aedes en vertegenwoordigers van Roma, Sinti en woonwagendbewoners.

Concreet betekent dit:

- De gemeente stelt het beleid voor woonwagens en standplaatsen vast als onderdeel van het volkshuisvestingsbeleid;
- Het beleid dient voldoende rekening te houden met en ruimte te geven voor het woonwagendleven van woonwagendbewoners;
- De behoefte aan standplaatsen moet in kaart worden gebracht;

- Corporaties voorzien in de huisvesting van woonwagenebewoners voor zover deze tot de doelgroep behoren;
- De afbouw van standplaatsen is niet toegestaan (behoudens uitzonderlijke omstandigheden) zolang er behoefte is aan standplaatsen;

Een woningzoekende Roma, Sinti of woonwagenebewoner die dit wenst, moet binnen redelijke termijn kans maken op een standplaats.

1.2 Uitvoering geven aan de aangenomen motie

Met de projectopdracht kan concreet invulling worden gegeven aan de op 9 oktober aangenomen "Motie PvdA, GL, FNP, CU, GBA en EdV - Snel realiseren van extra woonwagenestandplaatsen".

Met deze motie wordt uw college opgeroepen om snelheid te maken met de uitbreiding van woonwagenestandplaatsen.

1.3 De beoogde woonfunctie ligt gevoelig en blijft voorlopig geheim

Het is van belang dat de gekozen voorkeurslocatie(s) enkel onder geheimhouding met uw gemeenteraad wordt gedeeld, zodat vooraf eerst goed duidelijk is of de gekozen locatie(s) zowel financieel als ruimtelijk uitvoerbaar is.

1.4 Voorbereidingskrediet is noodzakelijk

Met het voorbereidingskrediet kunnen de (gedane) voorbereidingen en de noodzakelijke onderzoeken in gang worden gezet evenals de daaraan verbonden kosten rondom het proces. Het doel is om de besproken voorkeurslocatie(s) verder uit te werken en indien mogelijk te bekrachtigen. Daarmee wordt ook invulling gegeven aan het woonbehoefteonderzoek, voorjaar 2025 en wordt voldaan aan de aangenomen motie van 9 oktober 2025.

Alternativen

Voor het dekken van de kosten zijn geen alternativen. Het niet beschikbaar stellen van het gevraagde voorbereidingskrediet betekent dat het project niet verder uitgewerkt kan worden en daarmee geen uitvoering gegeven kan worden aan het Beleidskader gemeentelijk woonwagene- en standplaatsenbeleid en niet kan worden voldaan aan de door de gemeenteraad aangenomen motie.

Kanttekenings/risiko's

1.1 Geen invulling wordt gegeven aan de gemeentelijk verantwoordelijkheid

De uitvoering van de realisatie van voldoende standplaatsen voor woonwagens is een verantwoordelijkheid van de gemeente. Daarmee ook de toekomstige financiering van gronden en noodzakelijke opstellen voorzien van nutsaansluitingen, (was- en droog) berging, badkamer en toilet. Dit geldt ook voor eventuele verhuur van de gronden en opstellen, nu uit het locatieonderzoek blijkt dat zowel Stichting Woningbouw Achtkarspelen (SWA) als WoonFriesland geen belangstelling hebben voor het verhuren van de nieuw te realiseren standplaatsen. Dit verdient wel de voorkeur omdat de uitgifte van de standplaatsen, het beheer en contractbeheer de gemeente naar verwachting veel tijd zouden kosten.

1.2 De gemeente heeft onvoldoende grip op het specifiek toewijzen van verhuur standplaatsen

Het is (juridisch gezien) wel mogelijk voor de gemeente om de standplaatsen zelf te realiseren en te verhuren. Als de gemeente de standplaatsen zelf gaat verhuren, dan dienen hierbij de 'Didam-regels' in acht te worden genomen. Afhankelijk van de criteria die de gemeente bij de toewijzing van de standplaatsen wenst te hanteren, is het

waarschijnlijk nodig om beleid op te stellen waaruit het nut en de noodzaak van een bepaald criterium blijkt, bijvoorbeeld bij de hantering van een bindingseis. Bij hantering van het afstammingsvereiste is dit minder het geval, omdat hantering van dit criterium gelet op de jurisprudentie van het EHRM gerechtvaardigd is.

1.3 De geschatte kosten kunnen hoger uitvallen

Het voorbereidingskrediet is gebaseerd op een raming van de voltooide en nog uit te voeren onderzoekskosten en de kosten van ambtelijk inzet. Het kan zijn dat door tegenvallers de kosten hoger uitvallen. Mocht deze situatie zich voordoen dan kan de gemeenteraad om aanvullend krediet gevraagd worden.

1.4 Het proces zal de nodige tijd gaan vragen

De gekozen locatie(s) is strijdig met het geldende Omgevingsplan en kent de nodige uitdagingen. Dit betekent dat er een uitgebreide procedure van toepassing is. Gelet op de gevoeligheid van standplaatsen woonwagens, wordt geadviseerd om te zijner tijd wel de ontwerpvergunning ter inzage te leggen voor zienswijze (Algemene wet bestuursrecht 6 weken). Uiteraard is en blijft de tijdslijn en uitvoering van het project afhankelijk van externe adviezen en vele factoren, zoals het eens worden over het totale woningbouwprogramma binnen het plangebied, het financieel eens worden over afname grond, de uitkomst van onderzoeken, inhoud van zienswijze, bezwaar en/of beroep en hoger beroep, enz.

Finânsjes

Om de haalbaarheid van de voorkeurslocatie(s) verder te kunnen onderzoeken is een incidenteel bedrag ter waarde van €83.100,- nodig (zie bijlage 6). De uren in de kostenraming zijn opgehaald bij de desbetreffende collega's. Dit bedrag is inclusief de uitgevoerde ambtelijke inzet. Het voorbereidingskrediet is als volgt opgebouwd:

Nr.	Wat	Bedrag in €
1.	Onderzoeken	18.000,-
2.	Inzet projecturen	65.100,-
3.	Totaal afgerond	83.100,-

Het tijdelijke krediet verloopt via de balanspost immateriële vaste activa waarbij gemaakte kosten worden geactiveerd. Planning is om het voorbereidingskrediet volledig in 2026 aan te wenden. Indien de verdere uitwerking leidt tot het opstellen van een grondexploitatie, zullen de voorbereidingskosten hierin worden opgenomen. Het streven is om de grondexploitatie in 2027 vast te laten stellen.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

Het woonbehoefteonderzoek is gezamenlijk met de woonwagenbewoners opgesteld. Indien met de betreffende ontwikkelaar overeenstemming is bereikt, zal ook een participatietraject worden opgestart.

Kommunikaasje

Er is nauw contact met de belangenbehartiger van de woonwagenbewoners. Bij elke (te nemen) stap vindt telefonisch overleg plaats en worden de uitkomsten teruggekoppeld. Met betrekking tot de communicatie "naar buiten" (uitnodigingen, persberichten, enz.) vindt overleg plaats met communicatie.

Ried : 7 mei 2026
Punt : 10
Side : 5

Yntegraliteit

Betrokken bij het locatieonderzoek en de contacten met de woonwagenbewoners zijn tot dusver: adviseur Ruimtelijke Ordening, adviseur wonen, stedenbouwkundige, communicatieadviseur en projectleider gebiedsontwikkeling.

Bij de beoordeling van de locaties zijn alle inhoudelijk betrokken collega's gevraagd advies uit te brengen, inclusief de provincie Fryslân.

Previnsje

Niet van toepassing.

Gearwurking

De voorkeurslocatie(s) maakt onderdeel uit van een groter plangebied. Deze gronden zijn in eigendom van een particulier. In onze eerste gesprekken met een ontwikkelaar is aangegeven dat de ontwikkelaar open staat voor het realiseren van standplaatsen voor woonwagons. Echter, moet wel overeenstemming worden bereikt over het totale woningbouwprogramma. Op 26 februari 2026 heeft al wel met de ontwikkelaar en architect een werksessie plaatsgevonden om te komen tot een gewenst, haalbaar en uitvoerbaar woningbouwprogramma. Voor nu is de kans groot dat in deze woningbouwontwikkeling ook een 3-tal standplaatsen voor woonwagons worden meegenomen. Halverwege maart is weer een vervolgspraak gepland. Parallel wordt expliciet samenwerking gezocht met alle betrokken afdelingen en/of externe partners.

Ferfolchtrajekt

Wanneer het voorbereidingskrediet wordt verstrekt kan een projectteam worden samengesteld, kunnen afspraken worden gemaakt met de ontwikkelaar en kan daar waar mogelijk alvast opdracht worden gegeven aan de noodzakelijke onderzoeken. Voor de locatie(s) is een uitgebreide procedure van toepassing omdat het omgevingsplan geen wonen toestaat. Dit betekent dat er een uitvoerige motivering opgesteld moet worden in de vorm van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (ETFAL), inclusief de daarbij behorende onderzoeken. Dergelijke procedures kennen een langdurig traject, waarbij een termijn van 2 jaar geen uitzondering is. Een eventuele versnelling is wellicht mogelijk als de beoogde woonwagenlocatie los te koppelen is van het totale woningbouwplan.

Evaluasje

In het kader van projectmatig werken wordt het project / proces geëvalueerd.

Buitenpost, 17 maart 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

secretaris,

burgemeester,

dhr. mr. M.P. de Jong

dhr. J.D. de Vries MSc

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Achtkarspelen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. 17 maart 2026,
punt nr.: 10;

Gelet op:

- De door de bewoners van het woonwagenkamp in 2022 aangehaalde uitbreidingsbehoefte aan standplaatsen voor woonwagens tijdens een informatieavond van de gemeente;
- Het in 2022 door het Ministerie van BZK opgesteld *Programma Een thuis voor iedereen*. In dit programma staan woonwagenbewoners vermeld als één van de 'aandachtsgroepen' op de woningmarkt: een groep die extra aandacht verdient vanwege hun specifieke huisvestingsvraag. Gemeenten zijn volgens het programma verplicht om in hun woonbeleid aandacht te besteden aan de huisvestingsbehoefte van woonwagenbewoners in de gemeente;
- De uitkomsten van het woonbehoefteonderzoek, voorjaar 2025;
- De op 9 oktober 2025 unaniem aangenomen motie (*Agendapunt 15 (Motie PvdA, GL, FNP, CU, GBA en EdV - Snel realiseren van extra woonwagenstandplaatsen)*) waarin het college van burgemeester en wethouders wordt opgeroepen om snelheid te maken met de uitbreiding van woonwagenstandplaatsen. In 2025 moet de raad worden geïnformeerd over de mogelijkheden, en uiterlijk in februari 2026 moet er een concreet uitvoeringsplan liggen;
- Het op 16 januari 2026 aan de raad onder geheimhouding toegestuurde locatieonderzoek;
- De opgehaalde inhoud van de gesprekken die hebben plaatsgevonden met de (toekomstige) woonwagenbewoners en hun belangenbehartiger, alle inhoudelijk betrokken vakcollega's (omgevingstafel), de provincie Fryslân en potentiële ontwikkelaar;

Beslút:

1. Een voorbereidingskrediet van €83.100,- beschikbaar te stellen, waarmee de haalbaarheid van een voorkeurslocatie(s) voor de uitbreiding van het aantal standplaatsen voor woonwagens te Buitenpost kan worden onderzocht.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Achtkarspelen van 7 mei 2026.

De griffier,

De voorzitter,

Mevr. R. de Vries-Mulder

Dhr. J.D. de Vries MSc